

RÓŻNORODNOŚĆ GATUNKÓW I FORM W KOLEKCJI *RUBUS* PROWADZONEJ W INSTYTUCIE OGRODNICTWA W SKIERNIEWICACH

Justyna Wójcik-Seliga
Zakład Zasobów Genowych Roślin Ogrodniczych
Instytut Ogrodnictwa, ul. Konstytucji 3 Maja 1/3, 96-100 Skierniewice
Justyna.Wojcik@inhort.pl

LASZKA

LITACZ

PORANNA ROSA

LOCH TAY

TAYBERRY

LOGANBERRY

Kolekcja polowa z krzewami z rodzaju *Rubus* jest zlokalizowana w Sadzie Doświadczalnym w Dąbrowicach koło Skierniewic. Zgromadzono w niej 142 taksony maliny i jeżyny oraz mieszańców międzygatunkowych. Każdy genotyp jest reprezentowany przez 3 krzewy. Malinę posadzono w rozstawie 0,5 x 3 m, a jeżynę 1,5 x 3 m. Rośliny rosną na glebie płowej o podłożu piaszczysto-gliniastym. Pod uprawę wybrano teren o łagodnym stoku.

W kwaterze *Rubus* Instytutu Ogrodnictwa najczęściej skolekcjonowano odmian z gatunku *Rubus idaeus* L. Malina właściwa dzieli się na 2 formy. Wyróżniamy malinę owocującą tylko na dwuletnich pędach, jednoroczne są płonne, np. 'Laszka' oraz malinę owocującą dwa razy w sezonie, na dwuletnich i jednorocznych pędach, tak jak 'Poranna Rosa'. W grupie tej są odmiany o czerwonych, żółtych i pomarańczowych owocach.

W kolekcji są również maliny czarne (np. odmiana 'Litacz' zdj.) pochodzące od gatunku *Rubus occidentalis* oraz inne gatunki dzikie - *Rubus odoratus* i *Rubus neglectus*. Ciekawostką jest malina purpurowa, która powstała ze skrzyżowania maliny czerwonej z czarną. W Polsce nie jest uprawiana.

W Instytucie Ogrodnictwa zgromadzono również wiele ciekawych gatunków i form zaliczanych do podrodzaju *Eubatus*. Najwięcej odmian pochodzi od gatunku *Rubus fruticosus* L., ale są również mniej znane w kraju jeżyny pochodzące od gatunków *Rubus caesius*, *Rubus hirtus*, *Rubus ursinus* i *Rubus flagellaris*.

Ciekawą grupę tworzą mieszańce międzygatunkowe, które powstały ze skrzyżowania maliny z jeżyną, np. 'Boysenberry' - Loganberry (*Rubus loganobaccus*) x Dewberry (*Rubus caesius*), 'Loganberry' - Aughinbaugh (*Rubus ursinus* vel *R. vitifolius*) x Red Antwerp. (*Rubus idaeus*) albo 'Tayberry' - Loganberry x nieznana malina czarna. Powstałe hybrydy potocznie zostały nazwane malinojeżyną.

TUMMEL

CITRIA

NATCHEZ

Praca została wykonana w ramach programu wieloletniego IHAR-IO (2015-2020), zadanie 1.3 „Gromadzenie, zachowanie w kolekcjach ex situ, kriokonserwacja oraz charakterystyka, ocena, dokumentacja i udostępnianie zasobów genowych i informacji w zakresie roślin warzywnych, sadowniczych, ozdobnych i miododajnych oraz spokrewnionych dzikich gatunków”, finansowanego przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Tworzą one kwaskowate owoce, wyglądem podobne do malin, ale są zbierane wraz z dnem kwiatowym, tak jak jeżyny.

W kolekcji gleba, w rzędach roślin utrzymywana jest w formie czarnego ugoru, a w międzyrzędziach jest murawa. W trakcie sezonu prowadzone są niezbędne zabiegi fitosanitarne, takie jak usuwanie uszkodzonych i starych pędów. Ochronę chemiczną roślin stosuje się w ograniczonym zakresie, dzięki temu łatwiej jest określić podatność zgromadzonych taksonów na infekcje chorobowe. Szkodniki zwalczą się interwencyjnie, jedynie w przypadku znacznego wzrostu ich populacji.

W sezonie wegetacyjnym oprócz niezbędnych prac pielęgnacyjnych, utrzymujących krzewy w dobrej kondycji, wykonuje się wiele obserwacji i badań. Obserwacje dotyczą przede wszystkim wzrostu i rozwoju roślin. Opisy pomologiczne pozyskiwanych do kolekcji genotypów prowadzone są według deskryptorów opracowanych przez UPOV (International Union for the Protection of New Varieties of Plants). Każdego roku notuje się terminy początku, pełni i końca kwitnienia oraz owocowania krzewów. Z wytypowanych do badań genotypów zbiera się owoce, a na podstawie plonu określa masę 100 owoców. Po mroźnej zimie ocenia się stopień uszkodzenia pędów przez mróz, a wiosną i latem prowadzi się lustracje zdrowotności materiału. Z podejrzanych krzewów pobiera się próbki liści, które poddaje się testom ELISA i RT-PCR na obecność wirusa krzaczastej karłowatości maliny (*Raspberry bushy dwarf virus*, RBDV). Chore rośliny są usuwane z kwatery, ale zachowuje się je w szklarni, w Pracowni Fitopatologii Sadowniczej.